

N:o 33.

Ank. till Riksd. kansli den 1 mars 1898 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner angående ändringar i gällande legostadga.

Uti en inom Första Kammaren väckt och till lagutskottet hänvisad motion n:o 7 anför herr *von Möller*, sedan han erinrat, att alltsedan tillkomsten af legostadgan den 23 november 1833 upprepade gånger för Riksdagen framlagts förslag, afseende mer eller mindre omfattande ändringar i densamma, samt att vid 1883 års riksdag, då fråga om revision af legostadgan i dess helhet förevar, lagutskottet i sitt afstyrkande utlåtande angående motionen derom yttrat, att en dylik revision i alla händelser icke torde kunna länge uppskjutas, men att, ehuru sedan dess femton år förflutit, nämnda stadga dock ännu qvarstode i oförändradt skick med sina brister och sin i många afseenden föråldrade uppfattning, om också med i andra hänseenden stora förtjenster och praktiska bestämmelser:

»För den, som således i likhet med mig hyser den uppfattningen, att det för såväl husbönder som tjenare är ojemförligt fördelaktigare, att deras inbördes rättsförhållanden regleras genom en allmän legostadga än genom skriftliga arbetsaftal, gällande för hvarje särskildt fall, måste det därför synas önskvärdt, att de den nu gällande legostadgan vidlådande bristerna snarast möjligt genom införande af mera tidsenliga bestämmelser i de fall, der sådant kan anses erforderligt, blifva undanröjda, så att ej stadgan i dess helhet slutligen som fullständigt antiquerad upphäfves för att ersättas med fria aftal och arbetskontrakt. På landsbygden åt-

minstone skulle ett dylikt sätt att ordna tjenstehjonsförhållandena vålla stora svårigheter *dels* till följd af de arbetssökandes naturliga motvilja mot att underskrifva kontrakt, hvars bestämmelser de icke vare sig till innehåll eller påföljder i allmänhet vore i stånd att uppfatta, *dels* äfven på grund af många arbetsgifvares såväl bristande skrifkunnighet som särskildt oförmåga att upprätta något så när dugliga kontrakt. Följden häraf blefve därför utan tvifvel otaliga tvister, rättegångar, missnöje och ledsamheter.

Härvidlag framstår det gifvetvis för mig, att i en fråga af så omfattande beskaffenhet, helst en omarbetning af legostadgan torde medföra förändringar i åtskilliga andra dermed sammanhängande lagbestämmelser, icke den enskilde motionären kan framställa ett fullständigt och detaljeradt förslag utan bör väl detta hänskjutas till Kongl Maj:t, som bäst torde kunna verkställa den erforderliga utredningen, hvadan jag i detta hänseende endast tillåter mig framhålla några synpunkter, som vid en blifvande omarbetning af legostadgan möjligen kunna förtjena afseende, och påpeka en del missförhållanden, hvilka synas mig kräfva ändring.

I flertalet af de under föregående riksdagar i förevarande ämne väckta motioner har förordats införandet af de, exempelvis i Danmark och Tyskland, brukliga betygsböckerna i stället för de hos oss föreskrifna orlofssedlarne. Den fördel, som en husbonde genom införandet af dylika böcker skulle uppnå, nemligen en fullständig uppgift på den tjenstesökandes föregående anställningar, synes mig emellertid ej uppväga de stora olägenheter, som förlusten af en dylik betygsbok för tjenaren skulle kunna medföra, oafsedt det betungande i skyldigheten att för en kanske ofta aflägsen boende länsman vid hvarje tjenstebyte uppvisa boken. Legostadgan innehåller dessutom i § 24, sista punkten, ett stadgande, som, om detsamma efterlefdes, borde kunna vara uti ifrågavarande hänseende fullt tillräckligt, nemligen åliggandet för husbonde att å fransidan af nästföregående orlofssedel göra anteckning derom, att han utfärdat betyg för den senare tjenstetiden.

Med afseende åter på orlofssedelns *innehåll* anser jag, att § 21 i legostadgan borde ändras derhän, att husbonde, i likhet med stadgandet i danska Tyendeloven af år 1854, blott egde *skyldighet* att afgifva intyg om tjenstebefattningens beskaffenhet, om tjenstetiden och om ledighet från tjensten, med *rätt* för honom, om han så önskade, att tillfoga något vitsord om tjenarens fräjd och duglighet. Genom en lag af 29 mars 1867 förbjöds i Danmark införande i Skudsmaalsbogen af några andra uppgifter än om tjenstetiden.

De nu enligt § 21 legostadgan gällande bestämmelserna om orlofs-sedelns innehåll hafva nemligen gjort densamma i det närmaste värdelös för såväl husbönder som tjenare. För den samvetsgranne husbonden är det motbjudande att utfärda en orlofsedel, som ej är fullt sanningsenlig, men å andra sidan, så länge vittnesjäfvet för tjenare qvarstår i lagen, är det i de flesta fall för husbonden omöjligt att undgå obehag från en tjenare, som förmenar sig hafva erhållit orättvist tjenstebetyg. Följden häraf har blifvit det allt för vanliga förbigåendet af de i momenten 3 och 4 af § 21 föreskrifna uppgifterna, hvilket i förening med de omskrifningar, försåtliga antydningar och öfverdrifna uppgifter, som gemensligen i våra tjenstebetyg förekomma, naturligtvis förringa den betydelse, ett verkligt godt betyg borde ega för en *duglig och trogen* tjenare.

En fråga, hvilkens lösning torde möta långt större svårigheter, är den om förändring af flyttningstiden på landet, detta beroende på den stora olikheten i vårt lands klimatiska och dermed sammanhängande arbetsförhållanden. Också hafva härom väckta motioner icke lyckats vinna Riksdagens bifall. Den ändring torde likväl kunna i förevarande hänseende med fog påyrkas, att en tjenare — äfven *utom* Stockholm — som tillträder sin plats å *annan* än *nu lagstadgad* tid, exempelvis om våren, jemväl skulle vara *bunden af legostadgans föreskrifter*.

Äfven sista punkten af § 6 har varit föremål för åtskilliga ändringsförslag. Visserligen kan det för en husbonde i många fall vara mycket betungande att utbetala lön till en tjenare, som till följd af sjukdom under en längre tid är till arbete oförmögen, men å andra sidan synes det mig — som äfven af 1873 års lagutskott framhölls — icke vara öfverensstämmande med den mensklighetskänsla, som bör besjäla en husbonde gent emot tjenaren, att denne, som kanske genom öfveransträngning under arbete i husbondens tjenst ådragit sig sjukdom, skulle drabbas af större ekonomisk förlust än den, som redan nu finnes stadgad i förenämnda § 6. Möjligen skulle ett tillägg i öfverensstämmelse med en af 1862 års motioner hos ridderskapet och adeln, pag. 269, härvidlag kunna göras.

Den i imperativ form i § 10 framställda anmaningen, att »tjenstehjon skall i sitt förhållande vara gudfruktigt» o. s. v., lär näppeligen kunna anses vara fullt på sin plats i en lag rörande *arbetsaftal*, då en tjenares såväl som hvarje annan persons religiösa öfvertygelse eller »gudsfruktan» väl måste betraktas som hans personliga ensak, deri hvarken lagstiftaren eller husbonden bör ega att obehörigen inblanda sig. Beträffande den i samma § stadgade straffpåföljden för »försum-

ligt, gensträfvigt eller oordentligt» tjenstehjon, nemligen hela lörens förlust, torde denna väl, sorgligt nog, stundom vara det mest verksamma straffhotet mot en sådan tjenare; dock bör, enligt mitt förmenande, i de fall der sagda straff *måste* tillämpas, det öfverskott af lören, som den från sin tjenst skilde tjenaren kan anses hafva intjenat, *icke*, sedan husbonden fått sin skada ersatt, *tillfalla denne*, utan, i form af böter, kommunens fattiga. Exempel saknas tyvärr ej derpå, att samvetslösa husbönder missbruka ifrågavarande stadgande.

Angående den i § 5 omförmälda »husagan» håller jag visserligen före, att en sådan välförtjent aga för en i tjensten lat eller tredskande *ynghing* är det mest lämpliga rättelsemedel, vida att föredraga framför hans skiljande från tjensten med en för hans framtid menlig orlofsedel, men å andra sidan anser jag, att en sådan aga *icke* borde få tilldelas den unga *tjensteflickan*, i hvarje fall icke utan något slags kontroll från vare sig offentlig myndighets, föräldrars eller målsmäns sida. Så länge ifrågavarande lagstadgande i dess nuvarande form qvarstår, äro för den unga flickans anständighetskänsla sårande missbruk icke uteslutna.

Det är väl äfven att hoppas, det ridderskapet och adeln, som frivilligt afstått från sina flesta och bästa privilegier, måtte snarast möjligt afsäga sig den enligt § 31 i de adliga privilegierna stadgade, ehuru numera väl aldrig tillämpade rätt »att vid små förbrytelser, uppstudsheter och försummelser tillbörligen aga och näpsa sina frälsbönder och enskilde betjente».

Föreskriften i § 18, att föräldrar eller förmyndare ega att för tjenstehjon under 21 år »utse *första* tjensten samt om vilkoren dervid afsluta, hvilken tjenst han, så länge han ej fyllt 21 år, utan föräldrars eller förmyndares tillstånd, icke får uppsäga», torde äfven behöfva omredigeras. För den händelse nemligen att omyndig tjenare af någon anledning, med eller utan skäl, icke trifves i den åt honom utsedda tjensten, lär han väl i de flesta fall kunna ställa så, att *husbonden* uppsäger honom till afflyttning, hvarefter han ju eger frihet att på egen hand söka tjenst på annat håll. Ett lämpligare stadgande vore väl, att föräldrars eller förmyndares *samttycke* erfordrades för omyndig persons antagande af tjenst.

§ 29 torde vara skäligen öfverflödig. Åtminstone skulle det deri omförmälda fräjdebeviset lämpligen kunna ersättas med ett erkännande från tjenstesökanden, att han mottagit städja och å viss dag är villig anträda tjensten.

§ 39. Då enligt § 36 »husbonde eger när som helst öfverenskomma med sitt tjenstehjon om vidare tjenst och då städjepenning

derå gifva», och vidare »den, som förut ej varit i tjenst, må när som helst städjas», borde väl äfven, »när tjenstehjon från dess senaste tjenst företer behörig orlofsedel» (§ 35), sådant tjenstehjon jemväl *när som helst kunna städjas*, och äfven uppsägning när som helst kunna ega rum (naturligtvis dock ej afflyttning förr än i laga tid), så att husbonde eller dennes ombud ej skulle kunna förmena tjenare, när helst denne sådant begärde, att *utfå orlofsedel*. Det är orimligt att såsom villkor för, att ett ingånget aftal skall falla under legostadgans bestämmelser, fordra, att detta skall hafva afslutits inom den nu lagstadgade fristen af *fyra veckor*, allra helst som den tjenstsökande ej alltid kan påräkna att under denna tid hafva ens de fyra söndagarna lediga för sökande af ny tjenst. *I praxis* sker också nu både uppsägning och städsel i de flesta fall å *olaglig tid*.

I likhet med motionären vid 1862—1863 års riksdag anser jag, att tjenstehjons *rätt att välja husbonde* ej bör lida den inskränkning, som § 48 i gällande legostadga medför, det vill säga, att jag icke anser rätt, att en fastighetsegare på landet skall kunna, i sammanhang med egendomens öfverlåtelse, jemväl *tvinga* sina förutvarande tjenare att qvarstanna i *ny husbondes* tjenst. Jag medger gerna, att en dylik förändring i § 48 kan medföra afsevärda olägenheter för den nye egaren, till följd af möjlig svårighet att å tillträdesdagen kunna anskaffa nya tjenare, men jag måste icke desto mindre fasthålla, att husbondens och tjena-rens ömsesidiga rättsförhållande bör vara af sådan natur, att tjenstehjon icke skall åtfölja fast egendom *likt annat inventarium*, om köpare eller borgenärer vilja öfvertaga det, personer, med hvilka han, om han fritt kunnat bestämma, måhända aldrig velat hafva något att skaffa.

Af samma skäl torde möjligen äfven det i § 47 omnämnda förhållandet böra beaktas, när husbonde under tjensteåret aflider och arfvingarna ej äro den efterlevande makan eller barnen.

§ 33. Det för ett fattigt tjenstehjon, särdeles om han har hustru och oförsörjda barn, synnerligen betungande stadgandet, »att han *ej eger rätt*, utan husbonde så vill, *något af lönen utbekomma*, innan det sin tid uttjent», torde äfven behöfva ändras, så att tjena- ren berättigades att förslagsvis hvarannan eller tredje månad uppbära åtminstone hälften af den lön, som belöpte sig på den gångna tjenstetiden, derest ej annat vid städslingen aftalats.

Beträffande husbönders rätt att skilja tjenare från tjensten och dessa senares rättighet att blifva entledigade, anser jag, i likhet med motionären från 1862, några tillägg behöfliga.

Husbonde bör ega rättighet att afskeda tjenstehjon:

1:o) när tjenaren genom osedlighet ådragit sig smittosam sjukdom; samt

2:o) när ogift tjenarinna befinnes hafvande.

Tjenare må ega rätt att fordra entledigande från tjensten:

1:o) när husbonde genom laga kraftegende dom blifvit förklarad förlustig medborgerligt förtroende;

2:o) när husbonde söker förleda tjenare till brottsliga eller osedliga handlingar eller, ifall andra till huset hörande personer på enahanda sätt förgå sig, han icke efter anmälan tager tjenaren i behörigt skydd;

3:o) när husbonden genom skymf eller annorledes uppenbarligen skadar tjenarens goda namn och rykte.

I § 9, som afhandlar sagda spörsmål, borde stadgandet: »derest husbonde finnes hafva på *sådant* sätt sig emot tjenstehjon förgått» något tydligare och utförligare formuleras.

Vidare vill jag påpeka, att legostadgans *bötesbelopp* äro i förhållande till nu gällande penningvärden orimligt låga och därför *overksamma* samt dessutom *ojemna*. Så stadgas exempelvis lika böter, 6 riksdaler 32 skillingar, för olaga städsel som när husbonde (§ 42) lockar annans tjenstehjon att tjensten uppsäga.

Skärpta bötes- eller andra straffbestämmelser torde äfven vara af nöden i fråga om tjenares uraktlåtenhet att vid afflyttning uttaga prestetyg för att förekomma den häraf uppstående oredan vid mantalskrifningar och frågan om hemortsrätt i fattigvårdsfall m. m.

I förbigående tillåter jag mig att påpeka, huruvida icke ett förtydligande, en förändring eller ett upphäfvande af § 38 i kongl. förordningen angående kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 torde vara lämplig, i det denna stadgar, att kommunalnämnd bland annat skall »handhafva och tillämpa allt, hvad enligt allmänna författningar nu är till sockennämnds handläggning öfverlemnadt» samt det enligt kongl. förordningen om sockennämnden på landet 1843, § 2 mom. 1, tillkommer sockennämnd att upptaga frågor »om *tjenstefolks olydnad mot husbönder*». Många kommunalnämnder torde emellertid ej vara i stånd att bedöma vare sig *innebörd* af detta åliggande eller dess *praktiska påföljd*.

Slutligen vill jag som ett önskemål för en blifvande ny legostadga framhålla, att densamma måtte affattas så lättfattligt och öfverskådligt som möjligt, då den ju i främsta rummet är afsedd att utgöra ett rättesnöre för den icke juridiskt bildade allmänheten.

Såsom jag redan förut anmärkt, kan, hvad jag här anfört som stöd för min uppfattning, att nya förhållanden kräfva i tid ändrade lagar, ingalunda ega anspråk på att anses som en i något afseende fullständig eller uttömmande utredning. Då jag emellertid anser frågan om en *snar* omarbetning i *tidsenlig riktning* af legostadgan vara af den största betydelse för landets husbönder och tjenare, vågar jag härmed vördsamt föreslå, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t an hålla om utarbetande och framläggande för Riksdagen af förslag till ny legostadga för husbönder och tjenstehjon.

Smärre ändringar i och tillägg till legostadgans bestämmelser hafva vid innevarande riksdag föreslagits uti två inom Andra kammaren väckta och derifrån till lagutskottet hänskjutna motioner n:o 19 af herr A. J. Ericson och n:o 179 af herr P. Pehrsson i Åkarp.

Herr Ericson föreslår, att Riksdagen måtte för sin del besluta den ändring i § 39 af legostadgan, att detta lagrum komme att lyda:

»Vill husbonde skiljas vid tjenstehjon eller tjenstehjon vid husbonde, ege husbonde tjenstehjon uppsäga, och tjenstehjon tjenst sin, ifrån och med den 1 till och med den 24 september — — — som förut.»

Till stöd för detta förslag, som innebär en förändring af den allmänna uppsägningstiden beträffande tjenstehjonsaftal från den nu stadgade tidsperioden från och med den 26 juli till och med den 24 augusti till tiden ifrån och med den 1 till och med den 24 september, anför herr Ericson, bland annat: att den nu bestämda uppsägningstiden och utfärdande af betyg för tjenare, som skulle flytta först den 24 oktober, vore för tidig, i synnerhet för jordbruksarbetare, framginge bäst deraf att den viktigaste arbetstiden återstode, då betyg om tjenares duglighet skulle utfärdas. Denna tidiga uppsägningstid gäfv e ock anledning till större, för så väl tjenare som husbönder skadlig flyttning, hvarjemte betygen ej alltid blefve utfärdade efter verklig förtjenst. Det vore därför för båda parterna, så väl husbönder som tjenare, en fördel, om uppsägningstiden framflyttades t. ex. till den 1 september, då den viktigaste bergningstiden i allmänhet vore slut, och god tid till förnyadt tjensteaftal likväl återstode.

Herr P. Pehrsson i Åkarp anför:

»Ehuru förslag om smärre ändringar i legostadgan sällan vunnit något större biträde inom riksdagen, beroende hufvudsakligen på den stora olikhet, som vårt land både till klimat och ekonomiska förhållanden företer och som gör, att en lagändring i detta fall kan vara lika opassande i den ena landsändan, som den skulle blifva till gagn i den andra, har jag likväl dristat mig att nu framlägga ett förslag i sådant syfte.

I rikets sydligare delar har särskildt under det senaste årtiondet bland den jordbrukande befolkningen gjort sig starkt gällande en önskan om flyttningstidens förläggande till en annan tidpunkt på året. Såsom arbetena vid det mera intensiva jordbruket numera gestalta sig, infaller flyttningstiden på landsbygden med sina åtta fridagar just då landtmannen i hög grad behöfver forcera med de utvändiga göromålen, för att innan vinterns inträdande få desamma verkställda. Särskildt i de orter, der sockerbeter eller annan liknande rotfrukt i större utsträckning odlas och hvarå skörden under inga förhållanden med fördel eller utan risk kan företagas hvarken tidigare eller senare än under oktober månad, kan ett afbrott med göromålen på en veckas tid blifva både förlustbringande och på annat sätt kämbart.

En motion år 1892 om framskjutning af flyttningstiden, förslagsvis en månad eller derunder, vann rätt stor anslutning i båda kamrarne, och lagutskottet tillstyrkte till och med en skrifvelse till Kongl Maj:t om framläggandet af förslag till sådan lagändring, men frågan föll i båda kamrarne. Den förändring, förslaget skulle föranleda i förordningen om mantalsskrifning, var måhända största anledningen till att frågan fick denna utgång.

Som nu syftet med en sådan lagändring mera afser att vinna en vid nu lagstadgade flyttningstid knappast ersättningsbar arbetskraft vid landtbruket, synes mig målet kunna ernås äfven på det sättet, att de i förening med flyttningen bestämda fridagarne inskränkas till minsta möjliga antal och tjenaren erhåller motsvarande frihet under annan tid på tjenståret. Fridagarne hafva väl också från början varit afsedda att lemna tjenaren någon tid för egna angelägenheter, men härtill kan hvilken annan tid som helst på året vara lika lämplig. Med hänsyn till huru friveckan i närvarande tid af många tjenare användes, vore det för tjenaren både i sedligt och ekonomiskt hänseende en välgerning, om fridagarne finge åtnjutas under andra förhållanden. Nog skulle tjenstepersonalen hellre vilja betjena sig af några fridagar vid mid-

sommartiden och jultiden, då väderlek och andra förhållanden äro mera gynnsamma för resor och besök.

Visserligen medgifver legostadgan, att genom öfverenskommelse mellan vederbörande de nuvarande fridagarne kunna inskränkas, men en allmän praxis har blifvit att sluta och börja tjeusten den lagstadgade tiden, hvartill torde bidraga det välbehag, hvarmed alltid fridagarne emotses. Om för sjelfva flyttningen tvenne dagar vore afsedda och dessutom lagstadgadt, att vid städseln skulle öfverenskommas om trenne fria söndagar under hvarje halfår, anser jag en till både husbönders och tjenares fördel lycklig förändring vara åstadkommen.

Vidare, då ofta rättstvister förekomma mellan husbönder och tjenare om löneförmåner, om städseln afslutas lagligt eller ej m. fl. förhållanden, som svårigen kunna ledas i bevis efter det sätt städseln i närvarande stund får ske, äfvensom med hänsyn till nu föreslagna tillägg vid städseln, torde det vara nödigt och å ömse sidor till gagn, att vid städseln alltid städjobevis tvåfaldt upprättades och hvilket af både husbonde och tjenare undertecknades.

Slutligen föreslår jag, att ledgostadgan rättas i öfverensstämmelse med den allmänt blifna praxis, att tjensteaftal i stad må få afslutas äfven för halfår.

På grund af hvad jag härmed anført, tillåter jag mig föreslå, att Riksdagen för sin del beslutar följande ändringar och tillägg i Kongl. Maj:ts förnyade ledgostadga af den 23 november 1833, att lydelsen blir i

26 §. Städjobevis, som mellan husbonde och tjenstehjon, efter hvad i 35 § sägs, upprättas, skall innehålla — — — och uppgift å fridagar, lön och öfrige förmåner — — — öfverenskommit. Städjobeviset undertecknas egenhändigt af husbonde och tjenare eller bevittnas.

32 §. Uppstår tvist — — — och innehåller städjobevis ej, hvad härom — — — gifves.

35 §. När tjenstehjon — — — derå gifva. Husbonde skall — — — emottaga, och upprättas städjobevis i tvenne exemplar, af hvilka husbonde och tjenstehjon hvardera ett till sig taga. När så stadt — — — samtycke.

39 §. Vill husbonde skiljas — — — ifrån och med den 26 juli till och med den 24 augusti, och i stad, för flyttning den 1 maj, ifrån och med den 24 januari till och med den 22 februari. Sker ej — — — som förut.

44 §. Flyttningsdag för tjenstehjon är å landet den 1 november

och i stad, der tvenne flyttningsdagar få användas, den 1 november och den 1 maj.

Utom flyttningsdagarna åtnjute tjenstehjon under tjenstetiden frihet från tjenstegöromålen trenne söknedagar under hvarje halfår, hvilka dagar till datum vid städseln bestämmas och i städjobeviset intagas.

45 §. Tjenstehjon inställe sig i tjenst sist å andra dagen efter flyttningsdag, derest ej annorlunda — — — öfverenskommits. Försummar — — — skadan.

Då utskottet vid 1896 års riksdag afstyrkte bifall till en då föreliggande motion om förslag till ny legostadga, skedde detta af den anledning, att utskottet befarade, att vid en revision af stadgan i dess helhet genom ändrade bestämmelser skulle bortfalla den ännu kvarlevande återstoden af det patriarkaliska förhållande mellan husbonde och tjenstehjon, hvarå legostadgan vore grundad och som utgjorde kärnpunkten i vår lagstiftning om tjenstehjonsaftal samt höjde detta slags aftal öfver vanliga arbetsaftal.

De rätt många föräldrade och för nuvarande förhållanden olämpliga bestämmelser, som finnas i den för mer än 60 år sedan tillkomna, af alla förändringar så godt som oberörda legostadgan, af hvilka bestämmelser flera äro af herr von Möller påvisade, medföra dock ej obetydliga svårigheter samt äro jemväl i många fall af den beskaffenhet, att partiella ändringar derutinnan skulle föranleda rubbning af det inbördes sammanhang, som bör finnas emellan en lags samtliga stadganden.

Vid sådant förhållande och då utskottet anser, att vid en omarbetning af legostadgan hufvudgrunderna för densamma kunna och böra lemnas orubbade eller i allt fall af en sådan varsamt beröras, finner sig utskottet, som i allt väsentligt delar herr von Möllers uppfattning beträffande de ändringsförslag han framställt, böra nu tillstyrka den af herr von Möller förordade omarbetningen af legostadgan i dess helhet.

Vidkommande de af herrar A. J. Ericson och P. Pehrsson väckta motioner om ändringar i nämnda stadga, anser utskottet af dem förordade förändringar af uppsägningstiden icke vara lämpliga, likasom utskottet, med undantag af herr Pehrssons förslag, att i alla städer skulle finnas två flyttningsdagar om året, hvilket förslag torde vara att beakta, finner hvad den sistnämnda i öfrigt föreslagit vara obehöfligt eller af mindre vigt.

Godkännes emellertid utskottets uppfattning om behovet af en allmän revision af legostadgan, läser icke blott de af herr von Möller framställda detaljanmärkningarne utan ock de utaf herrar A. J. Ericson och P. Pehrsson i deras motioner framlagda förslag komma att vid stadgans omarbetning tagas i behörigt öfvervägande och sålunda ej nu böra föranleda till någon särskild Riksdagens åtgärd.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet:

1:o) att herr A. J. Ericsons föreliggande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda;

2:o) att herr P. Pehrssons motion icke må af Riksdagen bifallas; och

3:o) att Riksdagen måtte, i anledning af herr von Möllers motion, i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande för Riksdagen af förslag till ny legostadga.

Stockholm den 1 mars 1898.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservation

af herr *J. Anderson*, som ansett att utskottet bort afstyrka bifall äfven till herr von Möllers motion.

Herrar *Husberg*, *Ohlsson* och *Jönsson* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.